

Juuan kunnan

ARVIOINTIKERTOMUS 2023

kunnanvaltuusto 27.5.2024 § 10

Sisälllys

Puheenjohtajalta	2
1. Tarkastuslautakunnan arviointi- ja tarkastustoiminta	3
1.1. Tarkastuslautakunta 2021 – 2025	5
1.2. Tarkastustoiminta arviointikertomusta varten	6
1.2.1. Tarkastuslautakunnan kokoukset	6
1.2.2. Sidonnaisuusilmoitukset	7
2. Kuntastrategia ja kunnan muu strateginen suunnittelu	8
2.1. Strategiakauden tarkastelu	9
2.2. Muu strateginen suunnittelu	10
3. Talousarviossa asetetut sitovat tavoitteet	11
3.1. Hallintopalvelut	11
3.2. Kuntarakennepalvelut	12
3.3. Hyvinvointipalvelut	13
3.4. Ympäristölautakunta	15
3.5. Konserni	16
3.5.1. Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot	16
3.5.2. Juuan Kaukolämpö Oy	17
4. Kunnan ja kuntakonsernin talous	18
4.1. Tilintarkastus	18
4.2. Tuloslaskelma	19
4.3. Rahoituslaskelma	20
4.4. Taseen tunnusluvut	20
4.5. Taloudelliset riskit	21
5. Tarkastuslautakunnan huomiot	22
5.1. Vuoden 2022 arviointikertomuksen huomioiden seuranta	22
5.2. Huomiot vuodelta 2023	22
6. Tarkastuslautakunnan esitys Juuan kunnanvaltuustolle	23
7. Allekirjoitukset	23

Puheenjohtajalta

Yhteiskunnassa käynnissä oleva murros ja myllerrys ei jättänyt meitä juukalaisiakaan rauhaan, vaan saimme kokea sitä monessa eri muodossa. Itänaapurin aloittama hyökkäyssota Ukrainassa jatkui, mikä piti hintatason edelleen korkealle sekä loi epävarmuutta kaikkialle taloudessa. Merkittävin muutos kunnan talouteen oli sote-palveluiden siirtyminen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vastuulle. Samalla se merkitsi yli 50 %:n muutosta talousarvioon ja myös valtionapujen laskuun samassa suhteessa. Toinen huomattava muutos kunnan toimintaan oli uusi hallintosääntö ja sen myötä tehty organisaatiouudistus, jolla perustettiin uusia päällikkövirkoja ja selkiytettiin tehtäväkuvia.

Maltilliseksi tehty talousarvio osoittautui onnistuneeksi, sillä tilikauden ylijäämä on yli 730 000 €. Jatkossa kunnan talousnäkyvät tulevat olemaan entistä haastavampia, sillä valtionapuosuudet eivät tule nousemaan ja hintataso korkean inflaation kera pitää kuntatalouden tiukalla. Kun väestöpohja pienenee ja vanhenee, niin sen seurauksena on edessä verotulojen lasku ja sen korvaamiseksi tulisi keksiä uusia tuloja, veroja korottamatta. Yhtenä hyvänä mahdollisuutena on kiinteistöverouudistus, jossa on tavoitteena saada lisää kiinteistöjä verotuksen piiriin. Myös suunnitteilla oleva aurinkovoimala tuo uusia mahdollisuuksia tulopohjan laajentamiseen. Olisi virkistävää nähdä millainen olisi meidän kunnan painelaskelma seuraavalle kymmenelle vuodelle tai edes viidelle. Jos halutaan tasapainottaa taloutta pitkällä tähtäimellä, silloin tarvitaan talousennuste sekä tulopohjasta että sopeuttamistoimenpiteistä.

Kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta merkittävä päätös oli hyvinvointialueen tekemä päätös palveluverkon osalta. Tuosta päätöksestä Juuan kunta teki eräiden muiden kuntien kanssa valituksen Itä-Suomen hallinto-oikeuteen, josta asia palautettiin takaisin hyvinvointialueelle ja nyt odotetaan uutta päätöstä, joka toivottavasti kohtelee paremmin meitä juukalaisia. Jatkossa terveyspalveluiden saanti tulee olemaan haaste juukalaisille, sillä hyvinvointialueen talouden kiristyessä, pienen terveysaseman olemassaolo vaikeutuu entisestään. On suunniteltu liikkuvien yksikköjen perustamista, mutta jää nähtäväksi miten ne toteutetaan. Jatkossa suuri arvoitus on palkkaharmonisoinnin toteutuminen.

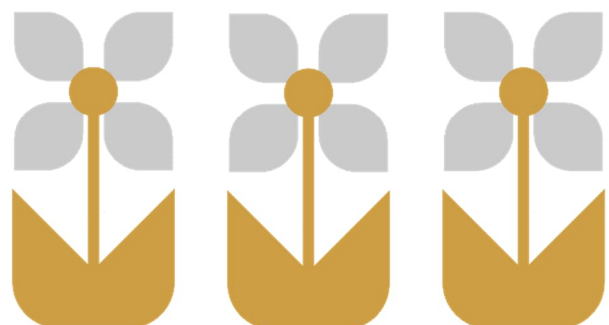
Kunnan asukasluku laski vuoden aikana 94 henkilöllä ja meitä oli vuoden lopussa 4258 asukasta. Neljäntuhannen raja arvioidaan rikkoutuvan kolmen vuoden sisällä ja samalla myös yli 65 vuotiaiden osuus tulee olemaan yli 50 % väestöstä. Myös syntyvyys notkahti edellisestä vuodesta yli 50 % ja tämä ikäluokka ei muodosta enää yhtä täyttä koululuokkaa. Tämän kehityksen kääntäminen on varmasti se suurin haaste kunnan olemassaololle ja taloudenpidolle.

Kiitos menneestä vuodesta kaikille kunnan toimintoihin osallistuneille. Jatketaan tekemistä yhteisen hyvän eteen.

Juuka 20.5.2024

Leo Rynnänen

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

1. Tarkastuslautakunnan arviointi- ja tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunnan toiminta on säännelty kuntalaissa ja kunnan hallintosäännössä. Arviointikertomus onkin hyvä aloittaa tämän sääntelyn tarkastelulla.

Kuntalain 30 §:n 1 momentin mukaan "Kunnassa on oltava valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta". Tarkastuslautakunta on siis lautakunta, joka on oltava jokaisessa kunnassa. Kunnassa voi olla muitakin lautakuntia ja Juuassa nämä muut lautakunnat ovat hyvinvointilautakunta ja kuntarakennelautakunta.

Kuntalain 121 §:ssä on määritelty tarkastuslautakunnan tehtävät:

Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;*
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;*
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;*
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;*
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;*
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.*

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheita.

Ne seikat, että lainsäätäjä on määritellyt tarkastuslautakunnan kunnan ainoaksi pakolliseksi lautakunnaksi ja, että kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksistä hallintosääntöä ja lautakunnan omaa budjettia koskevissa asioissa ainoastaan poikkeuksena pääsäännöstä, kuvastavat selvästi lautakunnan itsenäistä roolia.

Lautakunnan rooli on itsenäinen, mutta se on lisäksi epäpoliittinen siitäkin huolimatta, että vaaleilla valittu kunnanvaltuusto on lautakunnan asettanut. Kunnan poliittiset päätökset tehdään toisaalla ja lautakunnan tehtävä onkin lähinnä arvioida sitä, kuinka näitä poliittisia päätöksiä, kuten talousarviota, noudatetaan. Toki lautakunnan kuuluu arvioida sitäkin, onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, mutta tämäkin tarkoittaa objektiivista arviointia.

Tarkastuslautakunnan tiedonsaantioikeudesta on säädetty kuntalain 124 §:n 1. momentissa:

Tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina arviointitehtävän hoitamiseksi.

Tiedonsaantioikeus salassa pidettävien tietojen osalta on siis lautakunnalla, ei yksittäisellä lautakunnan jäsenellä. Kunnan tilintarkastajan tiedonsaantioikeus on laajempi kuin tarkastuslautakunnan, sillä tilintarkastajalla on oikeus saada tietoja salassapitosäännösten estämättä myös kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä ja säätiöiltä (Kuntal 124 § 1 mom.).

Juuan kunnan hallintosäännön 11 luvun 3 §:ssä on määrätty tarkastuslautakunnalle täydentäviä tehtäviä:

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on:

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,

2. huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä

3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Tilintarkastaja on vuosittain syksyisin esitellyt tarkastussuunnitelmansa lautakunnalle, ja lautakunta on seurannut tarkastuksen edistymistä tilintarkastajan antamien väliraportointien yhteydessä. Lautakunnan tietojen mukaan tilintarkastusta varten on ollut tarpeelliset voimavarat. Lautakunta on vuosittain antanut valtuustolle arviointikertomuksen, mutta se ei ole katsonut tarpeelliseksi antaa valtuustolle muita selvityksiä, koska raportoitavaa ei ole ollut.

Hallintosäännön 11 luvun 6 §:n mukaan

Tilintarkastaja voi ottaa tarkastuslautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

1.1. Tarkastuslautakunta 2021 – 2025

Juuan kunnan nykyinen tarkastuslautakunta valittiin kunnanvaltuuston kokouksessa 16.8.2021 § 25. Tarkastuslautakunta aloitti toimintansa 12.10.2021. Kuntalain 121 §:n mukaan lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2021 – 2025:

Jäsen	Varajäsen
Leo Rynnänen, puheenjohtaja	Ilona Haukka
Eija Martikainen, varapuheenjohtaja	Viki Vuokkonen
Teemu Mustonen	Kukkamaaria Kokkonen
Heidi Wilska	Jari Hiltunen
Reijo Kortelainen 14.8.2023 saakka	Kastehelmi Miettinen
Tero Hiltunen 14.8.2023 alkaen	Kastehelmi Miettinen

Lautakunnan sihteerinä toimii tiedonhallintasihteeri ja hänen varallaan johdon sihteeri. Tilikautena 2023 vastuullisena tilintarkastusyhteisönä toimi Itä-Suomen Tilintarkastus Oy ja vastuunalainen HT, JHT, KTM Timo Nuutinen ja hänen varahenkilönään HT, JHT, KTM Markus Mäkelä. Avustavana tilintarkastajana toimii HM Jarmo Heikkinen.

Heidi Wilska, Leo Rynnänen, Tero Hiltunen, Eija Martikainen ja Teemu Mustonen.

© Teemu Mustonen

1.2. Tarkastustoiminta arviointikertomusta varten

Tarkastuslautakunnan arviointityö on jatkuvaa, mutta varsinaisesti vuoden 2023 arviointi aloitettiin syyskuun kokouksessa, jolloin lautakunta suunnitteli toimintaansa tarkastusvuodelle sekä hyväksyi tarkastuslautakunnan arvioinnin työohjelman ja tilintarkastuksen työohjelman. Arvioinnin työohjelmaa on pääosin noudatettu, mutta siihen on tehty aikataulullisista syistä joitain muutoksia. Lautakunta on myös lisännyt ohjelmaan tarpeelliseksi katsomiaan aiheita jo tehtyjen kuulemisten ja oman priorisointinsa perusteella.

Lautakunta on pyrkinyt hankkimaan kokonaiskuvan kunnan toiminnasta ja taloudesta kuulemalla laajasti viranhaltijoita ja asiantuntijoita sekä konserniyhtiöiden edustajia. Lautakunta on kuullut myös hyvinvointialueen strategijaohjantaja Ilkka Pirskasta helmikuussa 2023 ja Juuan Yrittäjien puheenjohtaja Jouni Porokkaa maaliskuussa 2024.

1.2.1. Tarkastuslautakunnan kokoukset

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2023 arviointityötä varten syyskuusta 2023 alkaen 12 kertaa. Kaikille lautakunnan jäsenille ja kokouksissa kuultaville tarjottiin mahdollisuus osallistua kokouksiin etäyhteyksin.

Juuan tarkastuslautakunnan esittelijänä toimii lautakunnan puheenjohtaja ja sihteerin tehtäviä hoitaa tiedonhallintasihteerin. Puheenjohtaja on laatinut lautakunnan kokousten esityslistat sihteerin avustuksella. Esityslistojen pohjana ja lautakunnan tarkastustyön aikatauluttajana on käytetty lautakunnan laatimaa arvioinnin työohjelmaa. Tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastaja ja avustava tilintarkastaja osallistuivat lautakunnan kokouksiin tarvittaessa.

kokous pmv	jäsen läsnä	kuultavat hlö	kuulemiset lkm	Teamsilla
28.9.2023	5	2	2	-
26.10.2023	5	4	2	-
22.11.2023	5	4	3	-
18.12.2023	5	4	4	1
22.1.2024	5	4	2	-
26.2.2024	5	3	4	-
22.3.2024	4	4	4	-
8.4.2024	5	2	1	-
26.4.2024	5	4	3	1
2.5.2024	5	-	-	-
13.5.2024	5	2	1	-
20.5.2024	5	-	-	-

Tarkastuslautakunta laati tätä arviointikertomusta kevään aikana viidessä kokouksessa ja kertomus luovutettiin 20.5.2024. Arviointikertomus laadittiin lautakunnan yhteistyössä.

1.2.2. Sidonnaisuusilmoitukset

Tiettyjen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on kuntalain 84 §:n mukaan tehtävä ilmoitus sidonnaisuuksistaan. Säännöksessä määritellään myös tarkastuslautakunnan tehtävät sidonnaisuusilmoitusten valvojana.

Sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettun kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee kunnanhallituksen ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä, valtuuston ja lautakunnan puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajia, kunnanjohtajaa, pormestaria ja apulaispormestaria sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijää. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtäväänsä valittu. Henkilön on myös ilmoitettava viivytyksettä sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta.

Tarkastuslautakunta noudattaa Kuntaliiton Sidonnaisuuksien ilmoittaminen kunnassa -ohjetta (2022). Ohjeen kohdat 2.2 ja 2.3 alla:

2.2 Merkittävä varallisuus

Ilmoitusvelvollisuus koskee lähtökohtaisesti omaisuutta ja omistusosuuksia, jotka on hankittu liike- tai sijoitustoimintaa varten. Sellaista omaisuutta tai omistusosuutta, jota ei ole hankittu tällaista tarkoitusta varten, ei tarvitse ilmoittaa. Siten ilmoitusvelvollisuus ei koske esimerkiksi henkilön tai hänen perheensä käytössä olevaa tavanomaista asuntoa, kesäasuntoa tai siihen kuuluvaa tonttia.

Maan tai metsän omistus

Merkitystä voi olla sellaisella kiinteistöjen omistuksilla, jotka sijaitsevat omassa kunnassa tai sellaisella alueella, johon päätöksenteko kohdistuu. Maan ja metsän omistaminen kunnassa voi tulla ilmoitettavaksi, mikäli henkilö kuuluu toimielimeen, joka käsittelee esimerkiksi kaavoitukseen liittyviä asioita tai maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia lupa-asioita. Ilmoittaa tulee kohteen sijainti kaupunginosan, kylän tai tilan tarkkuudella sekä alueen suuruus neliömetreissä.

Osakkeenomistus

Merkitystä luottamustehtävän hoitamisen kannalta voi katsoa olevan kiinteistö yhtiöiden osakkeiden omistamisella tai muulla osakkeenomistuksella. Merkittävän omistusosuuden viitearvona voidaan pitää sellaista osake- tai muuta omistusta, joka antaa yli 20 prosentin äänivallan. Viitearvo on vastaava kansanedustajien sidonnaisuusohjeessa. Ilmoitusvelvollisuus

koskee sekä välittömiä että välillisiä omistuksia (esim. yhteisön, yhtymän tai kuolinpesän kautta). Ilmoittaa tulee omistuksen laatu ja kohde sekä omistusosuus. Ilmoitusvelvollisuus ei koske talletuksia eikä rahasto-osuuksia. Henkilön omistaessa kunnan tai hyvinvointialueen alueella sijoitusasuntoja tai liikehuoneistoja, ilmoittaa tulee kohteen sijainti kadunnimen tarkkuudella sekä kunta.

Velka tai takaus

Ilmoitusvelvollisuus koskee velkoja, takauksia ja muita vastuita, jotka on otettu liike- tai sijoitustoimintaa varten. Sellaista velkaa, takausta tai muuta sitoumusta, jota ei ole otettu tällaista toimintaa varten, ei tarvitse ilmoittaa. Siten ilmoitusvelvollisuus ei koske esimerkiksi asunto-, auto- tai muuta lainaa, jos sen ottaminen ei liity liike- tai sijoitustoimintaan. Ilmoittaa tulee velan tai muun vastuun suuruusluokka ja peruste.

2.3 Muut sidonnaisuudet

Myös henkilön yhdistys- ja säätiötoiminnalla voi olla merkitystä kunnallisen päätöksenteon puolueettomuuden arvioinnissa. Ilmoitusvelvollisuus koskisi niitä tietoja, joilla voidaan objektiivisesti arvioiden voivan olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävien hoitamisessa. Kohdan mukaan ilmoitettavia sidonnaisuuksia voivat olla esimerkiksi osuuskaupan luottamustoimet, seurakunnan luottamus tehtävät, toimiminen yhdistyksen toiminnanjohtajana tai puheenjohtajana sekä elinkeinotoiminnan harjoittaminen kunnassa. Kuntaliitto katsoo, että esimerkiksi aluehallituksen jäsenyys ja muut hyvinvointialueella merkittävää päätösvaltaa käyttävät toimielimien jäsenyydet ovat sellaisia luottamustoimia, joista tulee tehdä ilmoitus. Kuntaliitto tulkitsee, että aluevaltuuston jäsenyys ei kuitenkaan ole sellainen toimi, josta tulee ilmoittaa. Tehtäviä puolueessa ei tarvitse ilmoittaa, koska puolue toimintaan osallistuminen on itsestään selvää, kun henkilö on valittu luottamustoimeen puolueen edustajana.

Tarkastuslautakunnalla on valvontavelvollisuuteensa liittyen mahdollisuus kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uusi ilmoitus tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta. Täydennyspyyntömenettelyyn voidaan ryhtyä, jos tarkastuslautakunnan tietoon tulee sidonnaisuuksia, joista ei ole ilmoitettu. Jos ilmoitusvelvollinen ei muistutuksista huolimatta palauta sidonnaisuusilmoitusta, hänen kohdalleen rekisteriin merkitään tieto "ilmoitusta ei palautettu" tms.

Pääsääntöisesti Juuan kunnan ilmoitusvelvolliset ovat huolehtineet sidonnaisuuksiensa ilmoittamisesta hyvin. Muutamaa henkilöä tarkastuslautakunta on joutunut huomauttamaan ilmoituksen tekemisestä tai muuttamisesta useasti. Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoitusten toteutumista kahdeksan kertaa koskien vuotta 2023.

2. Kuntastrategia ja kunnan muu strateginen suunnittelu

Kuntalain 38 §:n mukaan kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti. Kuntalain 37 §:ssä säädetään kuntastrategiasta:

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;*
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;*
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;*

- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

2.1. Strategiakauden tarkastelu

Juuan kunnan uusi kuntastrategia vuosille 2022-2026 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 26.9.2022, § 23, kun edellisen strategian voimassaolo päättyi 2021.

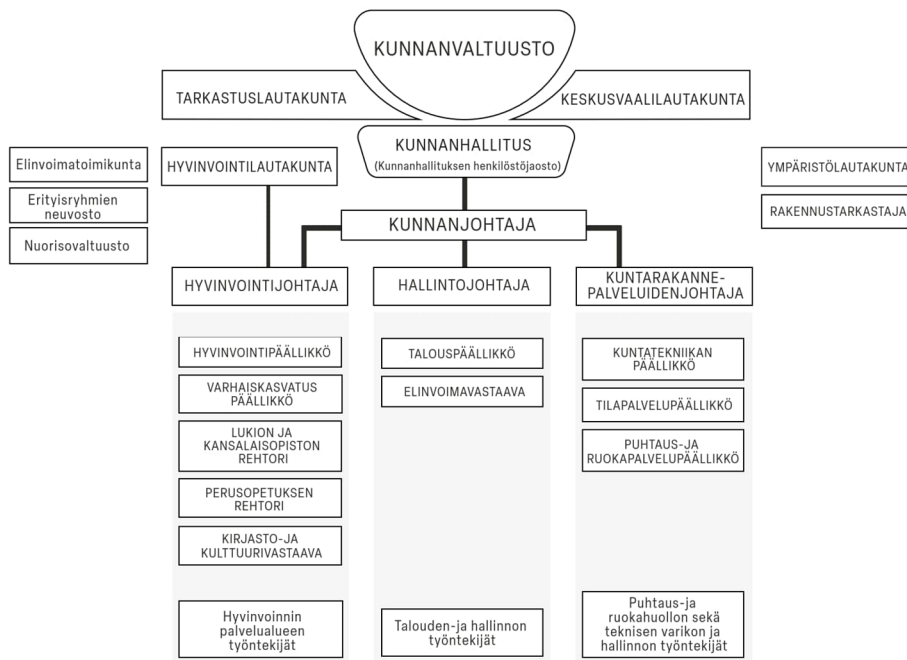
Kuntastrategian painopistealueet ovat: elinvoiman kehittäminen, hyvinvoinnin edistäminen, osallisuuden ja viestinnän vahvistaminen ja vastuullisuuden korostaminen sekä osaava omistajaohjaus.

Tarkastuslautakunta toivoo edelleen, että strategiaa hyödynnetään laaja-alaisesti kunnan jokapäiväisessä toiminnassa.

Hallintosääntö on hyväksytty kunnanvaltuustossa 22.5.2023 § 19 ja se astui voimaan 1.8.2023 saman aikaisesti uuden organisaation kanssa. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan valmius- ja varautumissuunnitelma tulee kunnanvaltuuston käsittelyyn toukokuussa 2024.

Hallintosäännön päivittäminen oli tarpeen organisaatiouudistuksen vuoksi.

Juuan kunnan organisaatio 1.8.2023 alkaen.

2.2. Muu strateginen suunnittelu

Valtuustokaudella käytössä tai valmistelussa olleet strategiat ja ohjeet:

- Kiinteistöstrategia 2019-2028 (kvalt 2.10.2023 § 36)
- Liikuntasuunnitelma 2023-2026 (kvalt 26.2.2024, § 20)
- Hankintaohje 2023 (khatt 17.4.2023 § 69)
- Henkilöstöohjelma 2023-2026 (kvalt 14.8.2023 § 30)
- Viestintäohje 2023 (khatt 13.2.2023, § 27)
- Elinvoimaohjelma 2023-2026 (kvalt 24.4.2023, § 15)
- Hyvinvointisuunnitelma on poikkeuksellisesti laadittu vain vuoden 2024 ajalle. Vuoden 2024 aikana aloitetaan hyvinvointisuunnitelman valmistelu seuraavalle neljän vuoden valtuustokaudelle

Tulossa olevia hyvinvoinnin erillisohjelmia ja -suunnitelmia:

- Nuorisotyön suunnitelma 2024–2026
- Kulttuuripalvelujen toimenpideohjelma 2023–2026
- Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lakisääteinen)
- Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma (lakisääteinen)
- Ikääntyneen väestön suunnitelma (lakisääteinen)
- Vammaispoliittinen ohjelma

Päivitystä vaativa asiakirja:

- Katujen peruskorjausohjelma/katustrategia
- Konserniohje

Strategioiden toimeenpanoon ja hyödyntämiseen sekä ajantasaisuuteen operatiivisessa toiminnassa tulee kiinnittää huomiota.

Juuan kuntastrategian 2022-2026 mukaan yhtenä kunnan neljästä arvosta on vastuullisuus.

Näemme vastuullisuuden sen laajassa merkityksessä. Meille vastuullisuus tarkoittaa kestävän kehityksen huomioimista, talouden suunnitelmallisuutta ja vastuun kantamista. Arvostamme ympäristöämme, luontoamme sekä näiden yhteensovittamista talouden ja tuottavuuden kehittämässä. Omistaja- ja talouspolitiikkaamme on vastuullista.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota vastuullisuuden toteutumiseen Juuan kunnassa. Olisiko kestävän kehityksen huomioimista myös talouden ja sosiaalisuuden näkökulmasta tarpeen pohtia asettamalla mitattavia tavoitteita?

3. Talousarviossa asetetut sitovat tavoitteet

Toimialoille on talousarviossa asetettu tavoitteet ja mittarit. Tilinpäätöksessä tarkastellaan puolestaan näiden tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunta on seuraavassa perehtynyt kunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen palvelualoittain.

Tässä luvussa on taulukoitu ja arvioitu vuoden 2023 talousarviossa kullekin hallinnonalalle annettujen tavoitteiden toteutumista siten, että vihreä väri kuvaa tavoitteen täyttymistä, keltainen väri sitä, että tavoitteesta on jääty vain hieman. Punainen väri puolestaan kuvaa sitä, että tavoitteeseen ei ole päästy.

Tarkastuslautakunta on seuraavassa arvioinut myös tavoitteiden ja mittareiden tarkoituksenmukaisuutta. Mittarit tulee valita niin, että niiden avulla pystytään tarkastelemaan tavoitteen vaikuttavuutta suhteessa toimintaan ja tavoitteiden tulee olla mitattavia. Toimialoilla tavoitteiden määrä tulee olla tarkoituksenmukainen. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, ettei henkilöstön hyvinvointi ole edelleenkaan ollut riittävän kattavasti toiminnallisena tavoitteena.

3.1. Hallintopalvelut

Hallintopalveluiden toiminnalliset tavoitteet ja toteuma 2023

Strateginen painopiste: osallisuuden ja viestimisen vahvistaminen			
Tavoitelinjaus: Kunnan palveluiden helpompi tavoitettavuus sähköisissä välineissä,			
Toiminnallinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Vastuuyksikkö	
Sähköisten palveluiden sekä digitalisaation hyödyntämisen lisääminen kunnan palveluissa.	Kunnan palveluiden sähköisen varaamisen ja maksamisen selvitys ja toteutus 24/7 tavoitettavuus sähköisissä palveluissa. Kävijä- ja käyttömäärät	Hallintoyksikkö	
Toteutuma: Verkkokauppa toteutettiin lisäpiirteenä nykyiseen kassajärjestelmään. Verkkokaupan kautta saadaan kunnan palveluita ja tuotteita myyntiin verkkoon ja palvelu on käytettävissä 24/7 periaatteella. Verkkokauppa on julkaistu 1.2.2024. Tuotteiden lisääminen jatkuu vuonna 2024.			
TYKY-etuuksien monipuolistaminen, henkilöstö, E-passi,	Tavoite E-passi käytettävissä koko henkilökunnalle E-passin käyttömäärät	Hallintoyksikkö	
Toteutuma: 60 euron tyky-etuuden tarjoaminen henkilöstölle toteutettiin SmartumPlus- järjestelmällä. Käyttöönotto tapahtui 27.4.2023. SmartumPlus -etuuksia käytettiin vuoden loppuun mennessä yhteensä 8 038 eurolla ja SmartumPlus -järjestelmän on ottanut käyttöön 89 % henkilöstöstä.			
Tarkastuslautakunta: Henkilöstölle otettu käyttöön E-passin sijasta SmartumPlus. Kannustettava koko henkilöstöä ottamaan etuus käyttöön.			
Yritysyhteistyön kehittäminen	Toteutuneet yrittäjätapahtumat, tavoite 5 yritystapahtumaa vuodessa	Elinkeinopalvelut	
Toteutuma: Tammikuu-lokakuu välisenä aikana kunta on ollut järjestämässä/osallistumassa viiteen tapahtumaan. Elinvoimavastaava on ollut aktiivisesti mukana myös Juuan yrittäjät Ry:n hallituksen			

kokouksissa. Juuan yrittäjien kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä Pielisen messujen ja Juuan kesänavajaisten toteuttamisessa.			
Luontokohteiden kehittäminen	Alkaneet/toteutuneet/haetut hankkeet luontokohteiden kehittämiseen, Tavoite 1–2 alkanutta/haettua/meneillään olevaa hanketta vuonna 2023	Elinkeinopalvelut	
Toteutuma: Yksi alkanut hanke, Tahkovaaran luontomatkailun esiselvityshanke. Kaksi meneillään olevaa hanketta, reitistöjen kehittäminen yhteistyössä Lieksan kanssa, sekä maakunnallinen outdoor active digitaalisten reitistöjen kehittäminen hanke, sekä Pimeäntaivaan hyödyntäminen matkailussa-hanke, yhteistyössä Kaavin ja Tuusniemen kanssa. Hanke sai jatkoa kulttuurimatkailuhankkeena, joka tukee luontomatkailun kehittämistä.			

Tarkastuslautakunta huomioi, ettei Kolin matkailuhanketta ja Retulahden satamahanketta ole mainittu tavoitteissa.

3.2. Kuntarakennepalvelut

Kuntarakennepalveluiden toimiala koostuu hallinnon, liikenneväylien ja yleisten alueiden, kiinteistötoimen, metsätilojen ja vesihuoltolaitoksen vastuualueista. Palvelut tuotetaan kunnanhallituksen alaisuudessa.

Vesihuoltolaitos toimii kunnan kirjanpidollisena taseyksikkönä, joten sille määritetään talousarvion laadinnassa tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja investointisuunnitelma. Vesihuoltolaitos tuottaa oman toiminta-alueensa ja Nunnanlahden vesiosuuskunnan toiminta-alueen asiakkaille laadullisesti määräykset täyttävää talousvettä sekä huolehtii yhdyskuntajätevesien ja sakokaivolietteen puhdistamisesta. Lisäksi laitos huolehtii esimerkiksi elintarviketeollisuuden tarvitsemista vesihuollon palveluista erillisten toimitussopimusten mukaisesti.

Tavoitteiden toteutuminen 2023

Strateginen painopiste: Elinvoiman kehittämisen tukeminen			
Toiminnallinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Vastuuyksikkö	
Tarjolla olevat tontit vastaavat kysyntään	Seurataan tonttikyselyitä sekä sitä onko niihin mahdollisuus vastata tarpeiden mukaan	Maankäyttö	
Toteutuma: Tonttiedusteluja ei ajanjakson aikana tullut. Tontteja tarjottiin Juuan kunnalle ostettavaksi.			
Tarkastuslautakunta: Tavoitteen asetantaan voisi kiinnittää huomiota.			
Energian säästö	Sähkön kulutus pienempi kuin edellisellä jaksolla	Rakennukset, tiet, yleiset alueet, vesihuoltolaitos	
Toteutuma: Sähkön kulutus vuonna 2023 oli edellisvuoteen 2022 verrattuna noin 7 % pienempi.			
Rakennusten parempi käyttöaste	Rakennusneliöiden määrä vähentyy viime vuoteen verrattuna, käyttö % kasvaa viime vuoteen verrattuna	Rakennukset	
Toteutuma: Vuoden 2023 aikana myytiin Vepsänjoentie 6:ssa ja 10:ssä sijaitsevat teollisuusrakennukset ja Nunnanlahden koulu. Kunnan omistamien rakennusten neliömäärä on pienentynyt noin 13 % vuoden 2022 lopun tilanteeseen verrattuna.			

Puhtaus- ja ruokapalvelut

Puhtaus- ja ruokapalvelut tuottivat ruokapalvelut kouluille (myös henkilöstöllä oli ruokailu mahdollisuus) ja päiväkodeille. Puhtaus- ja ruokapalveluissa toimintaa on muokattu muutostarpeiden mukaan.

Tarkastuslautakunta toteaa, että aiemmin tehty päätös pitää ruokapalvelut omana tuotantona, on osoittautunut hyväksi ratkaisuksi.

3.3. Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalveluiden organisaatiomuutos astui voimaan 1.8.2023, johtuen hallintosäätöuudistuksesta. Palvelualue jakaantui seuraavasti: hallintopalvelut, varhaiskasvatus, kirjasto- ja kulttuuripalvelut, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus, kansalaisopisto ja liikunta- ja nuorisopalvelut.

Muutos selkeytti johtamisen vastuita. Tarkastuslautakunta odottaa, että tulokset näkyvät myös operatiivisella toiminnan tasolla lähitulevaisuudessa, kuten kesken olevien suunnitelmien valmiiksi saattaminen.

Tavoitteiden toteutuminen 2023

Strateginen painopiste: Hyvinvoinnin edistäminen			
Toiminnallinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Vastuuyksikkö	
Nuorisopalvelut tavoittavat kunnan kohderyhmän 12–29-ikäisiä nuoria mahdollisimman laajasti.	Nuokkarin kävijätilastot, etsivän nuorisotyön tilastot ja nuorisovaltuuston palaute.	Nuorisopalvelut	
Toteutuma: Nuorisotila on ollut avoinna pääsääntöisesti normaalisti kolmena päivän viikossa. Kävijöiden määrä on vaihdellut kymmenestä nuoresta useampaan kymmeneen nuoreen, perjantai on ollut usein vilkkaampi päivä. Nuorille on järjestetty mm. leipomishetkiä ja erilaisia pienempiä aktiviteetteja nuorisotilan aukioloaikojen puitteissa. Etsivälle nuorisotyöntekijälle tuli vuoden 2023 aikana yhteensä 42 yhteydenottoa, näistä kuutta nuorta ei ole tavoitettu, mutta tavoittamisyriytykset jatkuvat. Koulunuorisotyön kohderyhmänä olivat pääsääntöisesti 5.–9. luokan oppilaat, mutta erilaisten teema- ja tapahtumapäivien aikana tavoitettiin myös nuoremmat oppilaat sekä lukiolaiset. Koulunuorisotyö keskittyi yksilötöyöhön, oppilaiden tukemiseen koulupäivien aikana ja oli mukana tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminnassa. Koulunuorisotyöntekijä järjesti oppilaille arvioinnista vapaan tilan, jossa viettää aikaa välitunneilla sekä toimi turvallisena aikuisena koululla. Loma-ajat työntekijä oli nuorisopalveluiden mukana leireillä ja nuokkarilla.			
Tarkastuslautakunta: Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoittamattomien nuorten määrään. Ovatko etsivä nuorisotyön resurssit riittävät? Nuorisovaltuuston näkökulma puuttuu.			
Tulevat toimenpiteet: Alkuvuoden 2024 aikana tarkastellaan nuorisotilatoiminnan aukioloaikoja sekä yleistä toimintaa ja tavoitteita. Nuorisotilan aukiolotunteja on tarkoitus lisätä erilaisten kokeiluiden kautta (esim. Säännöllisesti toteutettavat 5–6. -luokkalaisten nuokkarit). Tavoitteena on tarjota myös enemmän erilaisia teemahetkiä sekä liikunnallista toimintaa nuorisotilan aukioloaikojen yhteydessä. Helmikuussa nuorisopalvelut ovat mukana EPT-teemoissa ilmiökahvilan ja vanhempainillan myötä. Koulunuorisotyön toiminta jatkuu pääsääntöisesti samanlaisena jatkossakin, toimintaan ei ole tulossa isoja muutoksia koulun osalta. Etsivän nuorisotyöntekijän palkkakustannuksiin on haettu valtion avustusta. Etsivän nuorisotyön valtionavustuksiin tulee todennäköisesti muutoksia hankekaudelle 09/2024–08/2025.			
Järjestöyhteistyö	Avustusten jakaminen kokonaisuudessaan.	Hallinto- ja tukipalvelut	

Toteutuma: Toiminta-avustusten jakaminen painottui alkuvuoteen. Kohdeavustuksia jaettiin pitkin vuotta, mutta määrärahat olivat lopussa jo alkusyksystä. Avustusten jakamisen periaatteet vuodelle 2024 päivitettiin. Järjestöiltä järjestettiin 14.11.2023.			
Tarkastuslautakunta pohti, olisiko tarpeen suurentaa avustusten määrärahoja.			
Tulevat toimenpiteet: Yhdistysilta toteutetaan 19.3.2024. Tulevan vuoden aikana julkaistaan kunta-järjestöyhteistyön asiakirja. Hyvinvointipalvelut osallistuvat toteutettavalle kyläkerrokselle.			
Liikuntapalvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia laaja-alaisesti	Tapahtumien/osallistujien määrä. Pyritään säilyttämään talousarviovuoden 2022 toteutuman taso.	Liikuntapalvelut	
Toteutuma: Juuan kunnan liikuntasuunnitelma 2023–2026 valmistui keväällä. Yhteistyö järjestöjen ja liikuntaseurojen kanssa oli aktiivista. Keväällä toteutettiin unelmien liikuntapäivä ja miljoona roskapussia keräys. Ikäihmisten iloiseen iltapäivään kesäkuussa osallistui yli 80 henkilöä. Kesänaikana järjestettiin kaikille avoimia jumppia yhteistyössä Kohtaamispaikka Ellinkulman kanssa. Perinteisesti lasten uimakoulu ja liikuntaneuvonta (sisältäen elintapaohjauksen) tavoitti hyvin kuntalaisia. Liikuntaneuvonnan ja soten yhteistyötä on tiivistetty. Kuntosalin laajennus valmistui keväällä ja juoksusuoran pinnoitus syksyllä. Loppusyksy liikuntapalveluissa oli hiljaisempaa vähäisten henkilökuntaresurssien vuoksi.			
Tarkastuslautakunta: Toteumasta ei tarkalleen käy ilmi tapahtumien ja osallistujien määrä, joten varsinaista vertailua ei pysty tekemään.			
Tulevat toimenpiteet: Vuoden 2024 aikana on tarkoitus kohdentaa toimenpiteitä erityisesti erityisryhmille tarjottavien liikuntamuotojen kehittämiseen. Vuoden 2024 aikana pyritään luomaan rakenteet nuorten liikuntaneuvonnalle sekä lisätä nuorten liikunnallisen toiminnan tarjontaa mm. Nuorisotilatoiminnassa.			
Strateginen painopiste: Korkeatasoiset sivistyspalvelut ja jatkuva oppiminen			
Toiminnallinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Vastuuyksikkö	
Varhaiskasvatusta on tarjolla kaikille alle kouluikäisille lapsille ja paikat ovat tehokkaassa käytössä	Monipuolinen varhaiskasvatustarjonta, paikkojen tarjontamäärä ja tehokas täytänte	Varhaiskasvatuspalvelut	
Toteutuma: Varhaiskasvatuspaikat ovat olleet tehokkaassa käytössä; 84/94. Varhaiskasvatusta on tarjottu kahdessa päiväkodissa kirkonkylällä, Ahmovaaran ryhmäperhepäiväkodissa ja yhden perhepäivähoitajan kotona sivukylällä.			
Huoltajien ja varhaiskasvatuksen yhteistyö lapsikohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa	Lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan/päivitetään toimintakausittain huoltajayhteistyössä. Huoltajatapaamisten toteutuminen ja laadinta/päivitys kaikkien lasten kohdalla.	Varhaiskasvatuspalvelut	
Toteutuma: Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat on laadittu aikataulussa.			
Perusopetuksen ja lukion suorittaminen	Perusopetuksen ja lukion päättää 100 % oppilaista ja opiskelijoista	Koulutuspalvelut	
Toteutuma: Peruskoulussa edettiin opetussuunnitelman mukaisesti ja tavoite, että kaikki peruskoulussa yhdeksännellä luokalla olevat saavat päättötodistuksen, on toteutunut keväällä. Lukion opiskelijoista ovat kaikki valmistuneet keväällä ja syksyllä suunnitelman mukaisesti.			

Kodin ja koulun yhteistyö esi- ja perusopetuksessa	Esi- ja perusopetuksessa huoltajat osallistuvat 100 % oppilaiden huoltaja-/oppimis-/ohjauskeskusteluihin.	Koulutuspalvelut	
Toteutuma: Huoltajat ovat osallistuneet kiitettävästi oppilaiden huoltaja-/oppimis-/ohjauskeskusteluihin.			
Jatkuva oppiminen mahdollistuu kansalaisopiston ja kirjaston palveluja käyttäen	Opiskelija- ja asiakasmäärät ja palvelujen käyttö. Pyritään säilyttämään talousarviovuoden 2022 toteutuman taso.	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, kansalaisopisto	
Toteutuma: Kirjaston palvelujen käyttö toteutui tavoitetta paremmin. Kasvua on sekä asiakasmäärissä, että kirjojen lainauksessa. Kulttuuritilaisuuksia on toteutunut edellistä vuotta enemmän, yhteensä 65 kpl. Kansalaisopiston kurssien ja opiskelijoiden määrä on hieman noussut edellisestä lukuvuodesta. Lähes kaikki kurssit toteutettiin kuitenkin suunnitelman mukaan ja 20 euron opintoseleitä jaettiin syyslukukauden aikana senioreille yhteensä 105 kpl.			
Tulevat toimenpiteet: Kansalaisopiston lukuvuoden 2024–2025 taloutta ja toimintaa lähdetään suunnittelemaan rinnan käynnistyvän kevätlukukauden kanssa. Uuden lukuvuoden toteutussuunnitelmat ja toiminnan raami valmistellaan hyvinvointilautakuntaan huhtikuuksi.			

3.4. Ympäristölautakunta

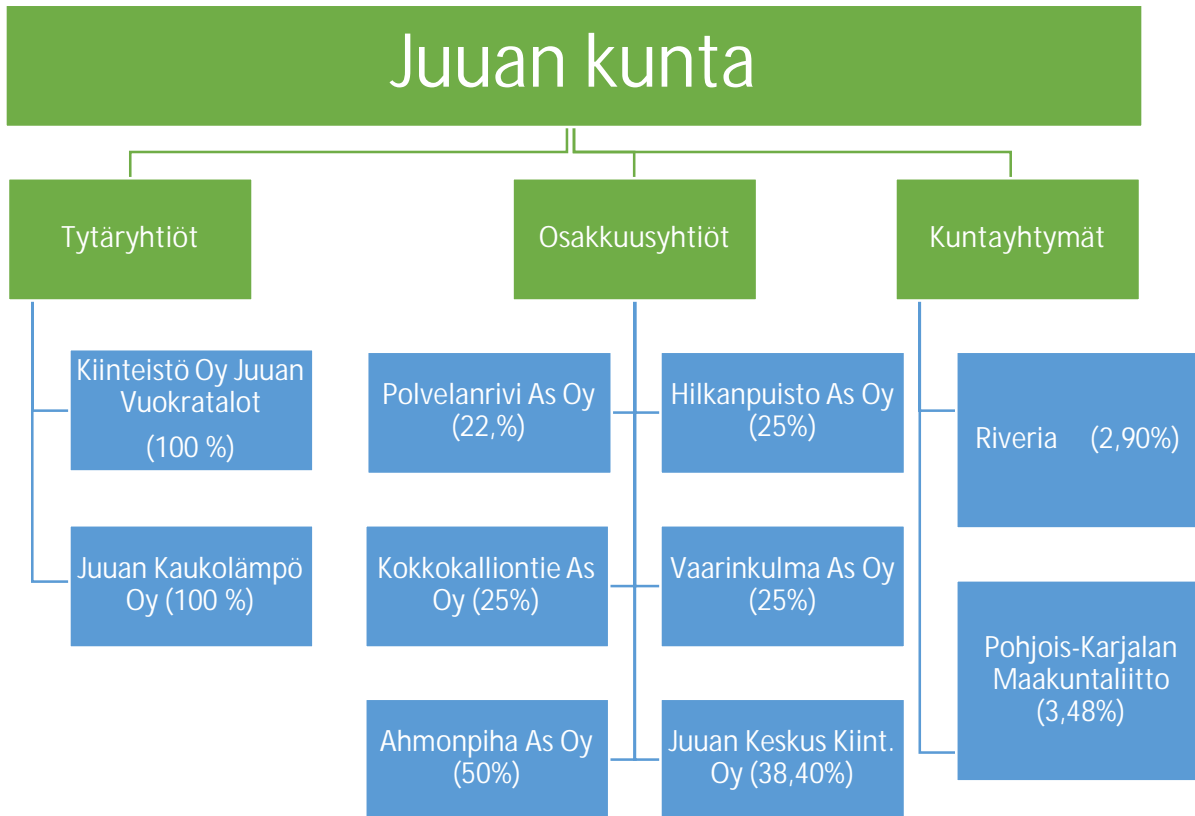
Tavoitteiden toteutuminen 2023

Strateginen painopiste: Elinvoiman kehittäminen			
Toiminnallinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Vastuuyksikkö	
Ympäristöasioiden vieminen lähemmäksi kuntalaista	Tiedotteet/tilaisuudet	Ympäristöviranomaistehtävät	
Toteutuma: Tiedotteita on julkaistu vuonna 2023 4 kpl, tilaisuuksia ei ole pidetty. Lukuun ottamatta yksityisteiltä, jossa järjestäjänä muu osapuoli			
Sähköisen lupapalvelun käytön tehostaminen	Sähköisten lupien osuus luvista 100 %	Rakennusvalvonta	
Toteutuma: Sähköisten lupien osuus 100 %			
Luvat käsitellään viikon kuluessa luvan saapumisesta	Lupien käsittelyaika	Rakennusvalvonta	
Toteutuma: Saapuneista luvista viikon määräajassa on käsitelty 56/104 eli 53,85 % luvista			
Tarkastuslautakunta: Onko toiminnallinen tavoite tarkoituksenmukainen?			

Ympäristölautakunnan alaisten tehtävien määrä lisääntyy edelleen tulevaisuudessa. Tästä johtuen tarkastuslautakunta on huolissaan henkilöstöresurssien riittävydestä ja henkilöstön työssä jaksamisesta.

3.5. Konserni

Juuan kuntakonserniin kuuluvat Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot ja Juuan Kaukolämpö Oy. Kunnanvaltuusto on asettanut molemmille yhtiöille tulostavoitteen ja toiminnallisia tavoitteita.

3.5.1. Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot

Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot omistaa ja vuokraa asuntoja Juuassa. Tilinpäätöksen 2023 mukaan suurimpana riskinä yhtiöllä on asuntokannan vanhenemisen aiheuttama korjaustarpeen lisääntyminen yhdistettynä kunnan asukasluvun vähenemisen aiheuttamaan kysynnän alenemiseen. Lisäksi haastetta luo se, että kysyntää on pienistä yksioista ja tarjolla on enimmäkseen isompia huoneistoja.

Euroa, €	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Liikevaihto	1 016 822	1 087 619	1 125 327	1 131 623
Tilikauden voitto/tappio	191 453	62 737	-72 246	138 309
Investoinnit	0	0	45 000	0
Pitkäaikaiset lainat	2 655 155	2 425 155	2 195 155	1 965 155

Tavoite	Mittari	Toteuma	
Tulostavoite: Positiivinen tulos ja sen myötä varautuminen asuntojen peruskorjauksiin ja purkuihin tulevina vuosina.	Tulos	Toteutui, tulos + 138 309,69 (sumupoistojen jälkeen)	
Toiminnallinen tavoite: Kiinteistöstrategian toteuttaminen ja sen mukaiset linjaukset kiinteistöjen korjauksissa. "Korjaustoimet perustuvat pitkätähtäimen suunnitelmiin. Strateginen korjaustoiminta on suunnitelmallista ja tähtää kustannustehokkuuteen ja viihtyisän asuinympäristön ylläpitämiseen."	Strategian noudattaminen	Kiinteistöjen korjauksia on toteutettu vuosittain päivitettyjen kiinteistökohtaisten korjaustarveraporttien ja strategian mukaisesti. Korjausten suunnitelmallisuutta on lisätty kiinteistöille laadittavilla PTS:n sisältävillä kuntoarvioilla.	
Tarkastuslautakunta: Yhtiön tuloksellisen toiminnan kannalta riskikartoitus ja riskienhallinnan analysointi pitkällä ajanjaksolla tukisi tulevan strategian toteutumista. Kysyntää vastaavien pienten asuntojen rakennusinvestointeja ja vanhan asuntokannan purkamista on syytä pohtia.			

3.5.2. Juuan Kaukolämpö Oy

Tarkastuslautakunta vieraili Juuan Kaukolämpö Oy:llä 22.3.2024. Tarkastuslautakunta toteaa, että Juuan Kaukolämpö Oy:n henkilökunta on vakituista ja tehtäviinsä koulutettua. Päivystystoiminta sujuu hyvin. Suunnitella on kattilainvestointi ja häiriötilanteisiin on varauduttu hyvin. Juuan Kaukolämpö Oy saavutti sille asetetut tavoitteet. Toimitusjohtajan mukaan riskienhallinta dokumentoidaan toiminnallisten ja taloudellisten riskien osalta. Talouden seuranta käydään yhtiön hallituksen kokouksissa säännöllisesti läpi.

	TP2021	TP2022	TP 2023
Liikevaihto	1 320 570	1 299 089	1418947
Tilikauden tulos	2 386	-105462	44 218
Investoinnit	46 967	541 202	114 036
Lainat	0	0	0

Tilikauden 2023 tulostavoite ja toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma	
Tulostavoite: Käyttökate on oltava vähintään 200 000 euroa	Tulos	Tilikauden käyttökate saavutti konsernin vuodelle 2023 asettaman tulostavoitteen. Käyttökate ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja oli 221 137,97 euroa.	
Toiminnallinen tavoite: Turvallisuus ja toimintavarmuus: Suunnittelemattomat lämmöntoimituskeskeytykset asiakkaille, tavoite 0 kpl vuodessa.	Suunnittelemattomien käyttökatkojen määrä	Suunnittelemattomia lämmöntuotantokeskeytyksiä asiakkaille ei ollut yhtään.	
Toiminnallinen tavoite: Hintakilpailukyky: Juuan Kaukolämpö Oy on hinnaltaan Energiategoteollisuus ry:n jäsentilastoinnin erillistuotantolaitosten keskiarvon alapuolella.	Kaukolämmön hinta	Juuan Kaukolämpö Oy:n energiahinta on alle keskiarvon.	
Toiminnallinen tavoite: Paikallisuus ja uusiutuvuus: Hankittavasta polttoaineesta vähintään 96 % on maakunnallista puupolttoainetta ja palaturvetta. Fossiilisten tuontipolttoaineiden osuus vuotuisesta käytöstä on maksimissaan 4 prosenttia.	Fossiilisten polttoaineiden määrä	Kevyttä polttoöljyä käytettiin 1,01 %.	

4. Kunnan ja kuntakonsernin talous

Tässä luvussa tarkastuslautakunta tarkastelee kunnan taloutta ja siihen liittyviä riskejä.

4.1. Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta on kuullut kunnan tilintarkastaja JHT, HT, KTM Timo Nuutista kuntakonsernin tilintarkastuksesta ja toteaa, että kunnan taloutta on tilinpäätösvuonna pidetty säännösten mukaisesti. Tilintarkastaja antaa kunnanvaltuustolle tilintarkastuskertomuksen huomioitavaksi.

Tarkastuksen tulokset

Vuoden 2023 talousarvion sitovien määrärahojen ylitys on tapahtunut seuraavien tehtäväalueiden kohdalla. Olennaiseksi on katsottava seuraavat poikkeamat:

*-Hallinnon palvelualue, toimintamenojen ylitys 183 125 euroa
(tilivelvolliset kunnanhallitus, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talouspäällikkö)*

*-Hyvinvoinnin palvelualue, toimintamenojen ylitys 173 792 euroa
(tilivelvolliset hyvinvointilautakunta, hyvinvointijohtaja)*

*-Hyvinvoinnin palvelualue, tuloarvioiden alitus 179 351 euroa
(tilivelvolliset hyvinvointilautakunta, hyvinvointijohtaja)*

Muilta osin kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitiilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa sivuilla 86-87 "Palkkaharmonisaatio vuoden 2023 tilinpäätöksessä" on selvitetty perusteet liitetiedoksi kirjaamiselle Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palkkaharmonisaation kustannuksista Juuan kunnan osalta vuosilta 2021 ja 2022. Tilinpäätöksen laatimishetkellä 25.3.2024 arvio kunnalle kohdistettavasta laskutuksesta on ollut 886 487 euroa, jonka perusteen kunta on kiistänyt.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta edellyttäen, että kunnanvaltuusto hyväksyy tarkastuksen tuloksena mainitut talousarviopoikkeamat.

4.2. Tuloslaskelma

Tilinpäätöksessä todetaan tuloslaskelmasta seuraavaa:

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Esitetty tuloslaskelma sisältää kunnan ulkoiset tuotot ja kulut. Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuottojen (ulkoiset) toteutuma oli 4 873 332 euro (ed. vuonna 6 305 848 euroa, ei vertailukelpoinen), joka oli liki talousarviossa ennakoitu summa. Toimintatuotot vähenivät 23 % edelliseen vuoteen verrattuna. Puhtaus- ja ruokahuoltopalvelujen myynti Siun sotelle päättyi 2022 ja Hyvinvointialueella vuokrattiin lisätiloja vuoden 2023 alusta lukien.

Juuan kunnan toimintakulut toteutuivat 0,67 milj. euroa talousarviota pienempänä, joten kustannuskehitys oli hallinnassa avustuksia lukuun ottamatta. Avustusten kasvu johtuu kunnan työmarkkinatuen maksuosuuden kasvusta. Toimintakate toteutui 0,7 milj. euroa talousarviota parempana pääasiallisesti johtuen toimintakulujen hyvästä hallinnasta palvelualueilla.

Verotulot toteutuivat kokonaisuutena talousarvion mukaisesti. Yhteisöverotulo jäi hieman talousarvioon kirjatusta. Valtionosuudet toteutuivat hieman talousarvioon arvioitua paremmin.

Korko- ja rahoitustuotot- ja kulut toteutuivat talousarviossa ennakoitua paremmin lähinnä ennakoitua suurempien osinkotuottojen ansiosta. Korkokustannukset toteutuivat talousarvion mukaisesti, koska lainat on sidottu kiinteään korkoon.

Juuan kunnan verorahoitus (verot + valtionosuudet) eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen johtuen hyvinvointialueuudistuksesta.

Vuosikate oli 2 879 424 euroa ja toteutui hieman edellistä vuotta sekä talousarviota 1 645 376 euroa parempana. Poistot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti ja hieman edellistä vuotta pienempänä. Vuosikate riitti kattamaan poistot (161 %).

Tilikauden tulos on +1 091 922 euroa. Tuloksesta on tehty 730 000 euron investointivaraukset, jotka on eritelty tuloksen käsittelykohdassa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikausi 2023 on 737 583 euroa ylijäämäinen.

4.3. Rahoituslaskelma

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma muodostetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta, investointiosasta ja taseesta.

Kunnan toiminnan ja investointien rahavirta oli 2 127 361 euroa positiivinen. Muutokseen edelliseen vuoteen verrattuna vaikutti erityisesti vuosikatteen parantuminen, investointien pienentyminen ja investointitulot kiinteistöjen myynneistä. Kunnan rahoituksen rahavirta oli 2 191 575 euroa negatiivinen johtuen siitä, että uusia lainoja ei nostettu ja aiempia lainoja lyhennettiin 1 451 126 eurolla. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on negatiivinen, koska tulo-rahoitus ei ole riittänyt kattamaan investointeja ilman kassavarojen vähentymistä tai lainanottoa viiden vuoden jaksolla.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilinpäätöksen toteamukseen rahoituslaskelmasta.

4.4. Taseen tunnusluvut

Tilinpäätöksessä on esitetty taseen tärkeimmät tunnusluvut:

TASEEN TUNNUSLUVUT	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Omavaraisuusaste, %	83,1	76,4	73,6	70,4	74,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	14,8	21,4	23,8	29,8	61,3
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	10264	10956	11651	12415	13152
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2229	2419	2622	2853	3089
Lainakanta 31.12., 1000 €	3214	5500	6786	8071	6620
Lainakanta 31.12., €/asukas	698	1214	1527	1855	1555
Lainasaamiset, 1000 €	3160	2861	2780	2739	2739
Asukasmäärä	4606	4530	4444	4352	4258

Tarkastuslautakunnalla ei ole taseen osalta huomauttamista. Huomion arvoista on se, että kunnan asukasmäärä on edelleen laskeva. Lainakannan kasvu on taittunut. Tarkastuslautakunta pohtii, että taloudenpidon tulisi jatkossakin olla maltillista.

Tilikausi 2023 ei ole vertailukelpoinen edelliseen tilikauteen 2022 verrattuna. Vuoden 2023 vertailussa aiempiin vuosiin tulee ottaa huomioon sote-toiminnan puuttuminen.

4.5. Taloudelliset riskit

Tilinpäätöksessä on käsitelty mm. seuraavia taloudellisia riskejä;

TE-palveluiden siirtyminen kuntiin muodostaa rahoitusriskin, jos valtion osoittama valtionosuus osoittautuu riittämättömäksi ja kunnat joutuvat rahoittamaan toimintaa muista budjettivaroista. Työttömyysturvakustannukset eivät ole yksittäisen kunnan, eikä maakunnankaan, hallittavissa, vaan ne riippuvat myös yleisen taloudellisen tilanteen kehittymisestä ja sen vaikutuksesta työllisyystilanteeseen.

Vesihuoltolaitoksen talouden kuntoon saattaminen on tärkeimpiä asioita Juuan kunnan talouden epävarmuustekijöiden vähentämiseksi. Vesihuoltolaitoksen poistosuunnitelmaa on tarkennettu ja aiempien investointien menojäännöspoistojen raskaimmat vuodet ovat nyt takana.

Kunnalla on merkittäviä riskejä liittyen antolainoihin ja muiden osapuolten puolesta annettuihin vastuisiin. Antolainoista merkittävin on Pielisen tietoverkko-osuuskunnalle myönnetty 2,7 milj. euron laina, josta pääomaa jäljellä 2,6 milj. euroa. Pohjois-Karjalan kunnista Juualla, Lieksalla ja Nurmeksella on yhteensä 9,4 milj. euroa annettua lainaa Pielisverkko-osuuskunnalle, joka nostaa riskitasoa. Korkotason nousu on lisännyt riskin suureksi, koska lainojen korko on sidottu muuttuvaan korkoon EU-säädösten mukaisesti. Juuan kunnalla on takausvastuu konserniyhtiö Kiinteistö Oy Juuan Vuokrataloille alkuperäiseltä pääomaltaan 2,7 miljoonaa euroa, josta pääomaa on jäljellä 2,5 milj. euroa. Takausvastuun realisoituminen Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalojen lainan osalta on epätodennäköistä.

Pohjois-Karjalan Hyvinvointialueen palkkaharmonisaatiokustannusta ei ole kirjattu Juuan kunnan kirjanpidossa kuluksi eikä varaukseksi eikä asiasta ole mitään maksuun suorittamiseen velvoittavaa tai oikeuttavaa päätöstä. Palkkaharmonisaation lopullista ratkaisua ei tässä vaiheessa tiedetä.

Työllistämisen kustannuspaikalta maksettava työmarkkinatuen kuntaosuus on kasvanut edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden 66,5 %. Talousarvioon varatusta 220 000 euron määräraha ei riittänyt, toteutuman ollessa 399 833 euroa (v. 2022 240 938 euroa). Kasvu johtuu lähinnä kuntouttava työtoiminnan lähes täydellisestä loppumisesta sen toteutuksen siirryttyä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vastuulle. Maksuvastuu jäi uudistuksessa yksin kunnille, mutta vastuu toiminnan toteuttamisesta, ilman vastuuta seurauksista kunnille, siirrettiin hyvinvointialueelle. Työttömyysprosentti oli vuoden 2023 lopussa 19,4 % (v. 2022 lopussa 15,9 %).

Kunnan merkittävin taloudellinen riski on edelleenkin Pielisen tietoverkko-osuuskunnalle myönnetty antolaina. Tarkastuslautakunta toteaa, että Juuka on tehnyt toimenpiteitä kyseisen riskin minimoimiseksi ja seuraa osuuskunnan tilannetta.

Palkkaharmonisoinnista arvioidaan toteutuessaan tulevan Juuan kunnalle 886 487 euron kustannus vuonna 2024. Asiasta on jätetty Valtiovarainministeriölle oikaisuvaatimus.

Uuden hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa hyvinvointialueen kanssa käytävistä neuvotteluista sekä tehtävien hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Kunnalle muodostuu taloudellinen riski hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokrasopimusten päättymisestä vuoden 2025 loppuun. Keskenäisen palveluverkkouudistus luo riskin palveluiden saatavuudesta Juuassa. Tarkastuslautakunta pohtii, onko TE-uudistuksen tuomaa riskiä syytä pohtia myös kunnan asukkaiden näkökulmasta.

5. Tarkastuslautakunnan huomiot

5.1. Vuoden 2022 arviointikertomuksen huomioiden seuranta

Tarkastuslautakunta esitti vuoden 2022 arviointikertomuksessa huomioinaan asioita ja edellytti, että kunnanhallitus antaisi vastauksensa lokakuun 2023 loppuun mennessä. Kunnanhallitus antoi vastauksensa 23.10.2023 § 197.

1. Jatkossa talousarvion ylitykset tulee viipymättä tuoda valtuuston hyväksyttäväksi kuluvan tilikauden aikana:

Kunnanhallituksen vastaus: Talousarvion sitovuustasoista ja ylityksistä on käyty keskustelua kunnan johtoryhmässä ja asiaan on kiinnitetty huomiota. Kunnanhallitus toteaa kuitenkin, että hallintosäännön 9 luvun 5 §:n 1 momentti mahdollistaa talousarvioon tehtävät muutokset, vaikka varsinainen tilikausi olisikin jo päättynyt. Muutokset vaativat toki perusteltua syytä ja ne käsitellään poikkeuksellisesti.

2. Lakisääteisten suunnitelmien ajantasaisuus on varmistettava:

Kunnanhallituksen vastaus: Lakisääteisten suunnitelmien ajantasaisuuteen on reagoitu. Kuntaan on lisätty henkilöstöresurssia etenkin hyvinvoinnin palvelualueella että kuntarakennepalveluiden osalta. Näiden palvelualueiden tietyt lakisääteiset suunnitelmat, kuten hyvinvointisuunnitelma ovat olleet saattamatta ajantasaisiksi henkilöstöväjөөstä johtuen.

3. Strategioiden ja ohjeiden jalkauttamista päivittäiseen toimintaan on edistettävä:

Kunnanhallituksen vastaus: Kunnanhallitus katsoo saaneensa asian tiedoksi ja edistää asiaa osaltaan. Asia ohjeistetaan käymään läpi kunnan johtoryhmässä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että talousarviomuutokset on tuotava viipymättä kunnanvaltuuston käsiteltäväksi. Lakisääteisiä suunnitelmia on alettu ajantasaistaa ja lautakunta seuraa niiden toteuttamista.

5.2. Huomiot vuodelta 2023

Tarkastuslautakunta esittää huomioinaan seuraavaa ja edellyttää, että kunnanhallitus antaa vastauksensa huomioihin ennen seuraavan talousarvion valmistelua lokakuun 2024 aikana.

1) Talousarvion ylitykset tulee viipymättä tuoda valtuuston hyväksyttäväksi kuluvan tilikauden aikana. Sekä tarkastuslautakunta että tilintarkastaja tekevät huomion asiasta toistamiseen.

2) Kunnan tulee varautua erityisesti seuraaviin riskeihin:

- tietoverkon takauriski
- hyvinvointialueen palkkaharmonisaatio
- hyvinvointialueen palveluverkko
- sote-yhteistyö (mm. kiinteistöt ja työmarkkinatuen kuntaosuus)

6. Tarkastuslautakunnan esitys Juuan kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että kunnan taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille, tehtäväalueiden jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus 1.1.2023 – 31.12.2023, edellyttäen että kunnanvaltuusto hyväksyy tilintarkastuskertomuksessa mainitut poikkeamat tilikaudelta 1.1.-31.12.2023.

7. Allekirjoitukset

Juussa, 20. päivänä toukokuuta 2024

Leo Ryyänen
Puheenjohtaja

Eija Martikainen
Varapuheenjohtaja

Teemu Mustonen

Tero Hiltunen

Heidi Wilska